Biskop i Nidaros/Nidarosen bæspa
Herborg Finnset

Bispevisitas i Tiller sokn
Trondheim prosti

10.-15.november 2026

Tilhı righet og mening i Tiller

Visitasoppsummering

Mørk november-ettermiddag. På tur opp den lille bakken til Tiller kirke merker vi det: her foregår det noe! Her er det «Småsprell»! Stolrekkene i kirkerommet er skyvd sammen og har gitt plass til bord: her sitter noen og klipper og limer: foreldre og andre voksne deltar i aktivitetene eller snakker med hverandre. Mange småbarn med utforskertrang får undersøke hele kirkerommet, det er lek og aktiviteter i alle hjørner, en lesekrok, utsikt fra prekestolen, togbanebygging, og gulvet innenfor alterringen er blitt til et lite hav med fisker i. Etter ei stund er det tid for samlingsstund og bibelfortelling og sang – og så er det kveldsmat for alle. Brødskive eller havregrøt.
En onsdag i måneden er det Småsprell i Tiller kirke. Her kan småbarnsforeldre møte hverandre, her er kirkerommet blitt et opplevelsesrom for småbarn, og et godt lokalsamfunnstiltak for alle. Tilhørighet og mening må bygges over tid. Vi møtte foreldre som er glad for et viktig tilbud, og som opplever at kirka åpner dørene for barns og voksnes behov for tilhørighet og mening.

Å være på visitas

En visitas er et organisert og ordnet besøk, et grundig besøk til den lokale kirka og til lokalsamfunnet. Den kan sammenlignes med et *speil*: vi ser oss selv, vi kan kjenne oss igjen, bli glad for det vi ser, og tenke over hva vi vil beholde og hva vi kan fornye. Formålet med visitasen er å støtte, inspirere og veilede menigheter og ansatte, og synliggjøre kirkas nærvær i lokalsamfunnet. Den gir mulighet til å gå gjennom egen virksomhet, til å knytte nye kontakter, og til å snakke sammen om hvor veien skal gå videre.
Takk for interessante samtaler og oppmuntrende møter med mennesker i mange faser av livet. Takk for tilliten og varmen vi er blitt møtt med! Og takk til alle dere som har planlagt og deltatt i alle ulike arrangementer og samtaler under visitasen i Tiller menighet denne uka.
Tilhørighet og mening på Tiller er tittelen, fokus denne uka. Hva har vi sett?

Tiller er et ganske stort område sørøst i Trondheim, og grenser til Nidelven i nordøst og til Klæbu i sørøst, og er i vest avgrenset i E6. Her er flere steder med lokal tilhørighet; ulike skolekretser og lokalsamfunn. Ca 15000 mennesker bor i dette området.
Tiller er preget av nærheten til det store handels- og næringsområdet på Tiller, og av store boligområder som går over i de gamle gårdene lenger øst. Tiller kirke ligger på høydedraget som er overgangen mellom drabantbyen og bygda. I år er den 125 år, og så lenge har den hatt åpne dører for menneskene som har soknet til den, og søkt den. Tro, tilhørighet og mening bygges over tid.
I tillegg til kirka har dere et godt menighetshus midt på Tiller, med forsamlingsrom og kontorer til alle kirkeansatte, et bygg som det er god bruk for til de mange ulike samlinger i løpet av uka. Så bra at dere forvalter dette bygget slik, til glede for mange. Her kan mange kjenne at de hører til.

Gudstjenesten
Tiller sokn har ei kirke, og de aller fleste gudstjenestene er her. Det er god oppslutning om gudstjenestene, og mange ønsker dåp her. Med ei så stor befolkning vil det alltid være mange som er nye, og som kan være interessert i å koble seg på de tilbudene som finnes. Tiller har også noen kveldsgudstjenester og familiegudstjenester: de kan være med og skape variasjon i gudstjenestens uttrykk, og åpne for at flere kjenner seg hjemme i dem. Det er en stor mulighet for folkekirka til å ta imot, og gi impulser til tilhørighet, tro og mening: Her er det mange som trenger å kjenne seg velkommen, og ønske å komme tilbake til andre samlinger som kan oppleves som gode steder å høre til i.

Møtet med de ansatte
Vi startet tirsdag morgen med gudstjeneste. Sammen fikk vi oppleve en gudstjeneste med hvilepuls. Flere ganger under visitasen vendte vi tilbake til ordene som står under altertavla: «Kommer hid til mig, alle som arbeide og ere besværede, og jeg vil give eder hvile» eller sagt på godt norsk:Kom til meg alle dere som strever og bærer tunge byrder, og jeg vil gi dere hvile.»
I Tiller menighet er det to prester: soknеprest Oddny Clara Andresen, og vikarprest Øyvind Brastein. Anne Karin Eknes er daglig leder, kantor er Knut-Inge Klock, og Kaarina Kauppila er diakon. Undervisningsleder er Eirin Strypet, Inger Halsen er menighetspedagog, og for tiden er kateket Tove Margtrethe H. Unsmo og Eli Mæland Morken inne i arbeidet for barn og unge, inkludert konfirmanttida. Magnhild Haraldseide Hofsøy og Malin Ulvnes deler på kirketjeneroppgvene. Tusen takk for den flotte innsatsen dere gjør for menigheten og de som bor i området.
De ansatte er viktige personer: de bærer mye av menighetens arbeid. Dere er gode til å framsnakke hverandre, og snakker godt om samarbeid og ønsket om å gjøre hverandre gode. Vi har også hørt om at dere gjerne skulle hatt flere ressurser, og om høyt tempo i arbeidshverdagen. Takk for tillitsfull samtale!
I en lokalmenighet blir noen medarbeidere mer synlige enn andre, - men vi trenger alle ansatte, og alle de funksjoner dere fyller. I hverdagen er dere alle kirkas ansikt i møte med innbyggerne.

Å være kirke er alltid å spørre seg hvor vi trenges nå, og hvordan vi kan bruke krefter og tid best mulig. Fortellinga om Guds kjærlighet, om nåde, håp, tro og fellesskap er den samme, men må stadig tolkes og fortelles på nytt og på nye måter. Hvordan ivaretar kirka denne oppgaven? Og hvordan arbeider vi slik det blir bærekraftig for dere som arbeider i dette fellesskapet?
Takk for den innsatsen dere gjør i hverdagen. Takk for trofasthet og levende engasjement i å formidle evangeliet, i alt kirkelig arbeid.

Møtet med menighetsrådet
Alle visitaser har et møte med menighetsrådet. Møtet med soknets folkevalgte er viktig. Menighetsrådet er det strategiske organet, som gjennom sitt planarbeid setter retning for

menighetens ansatte og frivillige. Fellesrådet forvalter lokalkirkens økonomiske og menneskelige ressurser på vegne av alle soknene.
På menighetsrådsmøtet fikk vi høre om en aktiv menighet som har mange tiltak, særlig for barn og unge.

Menighetsråd og stab har startet en prosess med å utarbeide lokale mål og arbeide med felles satsingsområder. Her kan dere utforske videre sammen hvordan Tiller menighet kan skape rom for tro, og bygge sterkere fellesskap hvor også unge og voksne kan oppleve tilhørighet og mening. Sammen er dere en stor ressurs i den lokale menigheten og lokalsamfunnet, i samarbeid med andre.
Menighetsrådet har også et selvstendig rom til bruk av kirka, og kan selv ta inititativ til kulturprogram, samtalekvelder og annet. Jeg vil oppfordre dere til å utforske den muligheten.
Takk til menighetsrådsleder Trond Garnes og et interessert menighetsråd for god samtale, og for arbeidet dere gjør for fellesskapet på Tiller.

Frivillighet
«Uten frivilligheten stopper Norge», sier vi. Og det er riktig. Mange tusen små og store arbeidsoppgaver utføres hver dag, hver uke, hvert år av frivillige, og det gjør samfunnet vårt litt varmere, dag for dag. Verdien for den enkelte kan være avgjørende for et godt liv, både for den som er frivillig og for den som har glede av den. For noen er det avgjørende å møte et medmenneske, som har tid til å se og lytte, for andre betyr det en berikelse av barndommens mulighet for å delta sammen med andre.

Mye har endret seg de siste årene. En dag ser vi et nytt behov, eller må kanskje svare på en ny utfordring. Vekst og utvikling av frivillighet må alltid skje nedenfra. Hva trengs i lokalsamfunnet? Hvem kan vi samarbeide med? Hvilke møtesteder kan vi legge til rette for ? Middag for alle, vaffeltorsdag, formiddagstreff, matutdeling, småsprell, språkkafé, alle dere som står bak menighetsbladet, som går på besøk med blomster til de eldste, går på besøk, står bak formiddagstreff og andre samlingssteder gjør en uvurderlig innsats for alle dem som har glede av at kirka *bryr seg*. Takk til alle som er med på å bygge trygghet og styrke forbindelsene til hverandre i lokalsamfunnet. Vekst og utvikling av frivillighet må alltid skje nedenfra.

Som folkekirke til stede i bydelene i Trondheim er vi både et trossamfunn og en samfunnsaktør. Befolkningen er i dag sammensatt og har ulike tilnærminger til tilhørighet og mening. Det utfordrer oss til å tenke bredt om disse temaene, samtidig som vi er tydelige på evangeliet vi forkynner om nåde og raushet, tillit og håp, med utgangspunkt i Jesu ord og gjerning. Vi tror at vi har et godt budskap som mennesker i vår tid trenger å høre.

Barn og unge

Det har vært oppmuntrende å møte Tiller sitt gode arbeid med barn og unge i uka vi har vært her.

Vi har allerede hørt om Småsprell, drevet av ansatte og frivillige sammen.

Trondhjem Barnehagselskap (tidl Asylselskapet) driver åpen barnehage på menighetssenteret noen dager i uka. Her får barna leke, utforske og utvikle sosiale ferdigheter i trygge omgivelser, sammen med en voksen de kjenner. For de voksne er dette et sted å møte andre i samme livssituasjon, dele erfaringer og knytte nye bekjentskaper, og her skapes et inkluderende fellesskap på tvers av språk, kulturer og bakgrunn.

For de litt eldre barna har KFUK/M-speiderne en lang tradisjon på Tiller. Det er mye mestring i å få være ute i naturen, samarbeide og lage bål. Det er også en god mulighet for ledertrening og ta ansvar. Tweens samler 60-70 av deltakere i alderen fra 4.til 7-trinn til samvær og aktivitet på KVT annen hver fredagskveld .Også her er tiltaket preget av trygge voksne som gir deltakerne gode opplevelser.

Kirkas konfirmanttilbud har stor oppslutning, og flere ansatte er inne i dette arbeidet. Vi møtte alle 112 på en gang! Konfirmantarbeidet trenger trygge voksne. Dette er et viktig og formende år i ungdommenes liv. Det er godt å se at ledersamlinger og lederleir blir prioritert som et satsningsområde. En stor takk for arbeidet som gjøres og til dedikerte ansatte.

Unge voksne

De som forsker på unge voksne, finner at mange fokuserer mer på de nære omgivelsene i urolige tider. En trend er at de både vil være tilgjengelige og følge med i sosiale medier. Samtidig ønsker de seg flere gode fysiske møtesteder. Unge voksne er opptatt av at budskap og opplevelser skal være ekte og autentiske, og er kritiske til falske nyheter og kunstig intelligens. Mange unge og voksne søker etter mening og tilhørighet, og en del oppsøker det enkle og analoge, det tradisjonelle og forutsigbare i en utrygg verdenssituasjon med forvirrende medie-inntrykk.

Vi har møtt ungdom som deltar på ledertrening sammen med andre unge fra menighetene «på sørsida» : Byneset/Leinstrand, Klæbu, Tiller, Kolstad og Heimdal: i denne aldersgruppa kan det være bra å få være en del av en større sammenheng: Hvordan kan menighetene på sørsida sammen skape gode møtesteder der unge voksne kan finne forankring, tro og tilhørighet og mening?

Kirke/skole-samarbeid – Sjetne skole

På onsdag var vi på besøk på Sjetne skole. 483 elever fordelt på 1.-10. trinn har sin skolehverdag i lyse og fine lokaler i Sjetnemarka. Dagen starta med møte med skoleledere fra Okstad skole, Nidaros idrettsungdomsskole, Tonstad skole og Sjetne skole.

Vi snakket om at både skolene og Dnk er store og viktige samfunnsaktører, som har et felles ønske om å bidra til gode oppvekstsvilkår i lokalsamfunnet. Alle gode krefter trenger hverandre.

Det er viktig å vite om og støtte opp om hverandres gode bidrag. Vi møter de samme barna og de samme ungdommene.
Skolelederne satte ord på at området har vært i en stor utvikling de siste årene. En bredere demografi preger også skolehverdagen. I sin tydelige rolle i lokalsamfunnet og med omsorg for alle elever og familier, kjenner skolene på et stort ansvar. Vi fikk klar melding om at det er klokt med aktivitetstilbud som i størst mulig grad legges lokalt, slik at en unngår at unge og ungdom trekker til mer belastede områder. Kanskje kan bydelshuset i Sjetnemarka åpne mulighet for nye samarbeid?

I møtet snakket vi også om krisearbeid, og Dnk`s samarbeid med Trondheim kommune.
Dnk og Trondheim kommune har i høst signert en beredskapsavtale som bekrefter menighetspresters og lokalt ansattes fagkompetanse og brede erfaring med å møte mennesker i sorg og krise, og at den verdsettes og trengs i en beredskaps- og krisesituasjon. Dette ansvaret og tilliten forvaltes på en god måte, også her på Tiller. Det er viktig at prester og andre ansatte opprettholder kontakt og bruker tid på å bli kjent med ulike aktører, slik at en vet hvem en skal ta kontakt med når krisen rammer.

Etter møtet med lederne var jeg så heldig å få en time sammen med 7.trinn. En fin og interessert gjeng som både svarte på spørsmål og hadde spørsmål til meg. Vi snakket blant annet om hva som er bra med å bo i Sjetnemarka. Det var fint å høre hvor sterk tilhørighet mange hadde til Sjetnemarka. Jeg fikk inntrykk av at her er det fint å vokse opp.

Høsten har for denne klassen vært preget av at de har mistet en klassekamerat. Det gjorde inntrykk å se og høre klassen har tatt vare på hverandre og minnet om medeleven som døde. Utenfor klasserommet hadde de en stor plante, som et minnetre der elevene hadde hengt opp må hilsener til han som ikke lenger lever. Midt i det triste, tror jeg også at de har erfart hvor viktig det er å ha hverandre og være medvandrere - sammen. Det er en erfaring og innsikt de vil ha med seg hele livet.

Diakoni
Alt kirka holder på med, har en omsorgs-dimensjon: det vi kaller *diakoni* . Både når noen er ansatte i en egen diakonstilling, i menighetens planer og i det frivillige og ansatte engasjerer seg i, er det en omsorgsdimensjon. Det er dypt forankret i evangeliet: i hvordan Jesus forholdt seg til menneskene rundt seg, og i tanken om hvert enkelt menneskes uendelige verdi, uavhengig av funksjonsevne, status, slekt eller tilhørighet. I hverdagen handler det ofte om å bli *sett og møtt.* Noen ganger handler det om ensomhet, andre ganger om å bygge gode fellesskap, eller hjelpe noen rent praktisk.

I Tiller menighet har dere en kompetent diakon, andre ansatte og mange frivillige som på mange måter *ser* de som har behov for besøk, har behov for hjelp eller støtte på forskjellig vis. Det er bra: all kirkens virksomhet har en diakonal side. Vi har hørt om mange ulike tiltak som

betyr noe: besøkstjeneste til eldre, samvær og samtaler på institusjoner, matutdeling, skolelunsj, vaffeltorsdag, ulike tiltak under paraplyen «Ung på sørsida», samtaler og menneskelig nærvær, for eksempel. I tillegg kan vi også se åpen barnehage, ulike formiddagstreff og middag for alle i et slikt lys. Takk for alt det gode arbeidet som blir gjort, og alle som på ulike måter deltar i det!

Helse- og velferdssenteret

Tiller har også et stort helse- og velferdssenter, med ulike typer beboere knyttet til seg. Som på andre institusjoner, har beboerne større hjelpebehov enn før. Her har kirka tilbud om andakt og noen ganger lystennings-stund, og samtaletilbud. Takk til de som deltar i ulik omsorg her.
Her var vi med på andakt med mye sang. Sangen og musikken når inn der hvor minnene bor, og kan aktivere den åndelige dimensjonen i oss. Her drives det også ei refleksjonsgruppe for ansatte, som diakonen leder.
Vi merka oss også samarbeidet mellom frivilligsentralen, som samarbeider tett med helse- og velferdssenteret, og hvordan senteret også blir et møtested for flere. Velferdssentralen, kirka og mottaket samarbeider også om en språkkafé.
Vi hadde også en samtale med ledelsen på Tiller Helse- og Velferdssenter: takk for god og tillitsfull samtale om ivaretakelse av beboere og ulike dimensjoner ved det å ta vare på mennesker i sårbare livsfaser.

Kulturkvelden.

En visitas er et besøk til den lokale kirke, men også til de lokalsamfunn som kirka hører til i, og å framsnakke kirka, de ansatte og kirkas rolle i lokalsamfunnet.
På kulturkvelden, den siste dagen på visitas, fikk vi oppleve nettopp dette: Med korpstoner fra Sjetne skolekorps og voksenkorpset Tillerblæsten, solister på cello, piano og klarinett, solosang og kjente og kjære fellessanger. Kantor Knut-Inge Klock ledet kvelden. Takk for en fin opplevelse!

Møtet med Trondheim kommune

Hver gang det er visitas i Trondheim, hører møtet med kommunen med i programmet. Disse møtene blir jevnlige og gode møter mellom kirka og kommunens ledelse. Kommunen er den viktigste tilskuddsyteren til den lokale kirka. En god og åpen dialog er viktig. Vi er glade for denne gode kontakten, og muligheten for å fortelle hva vi ser og hører fra grasrota. Takk til Trondheim kommune for muligheten til å møte ledelse og folkevalgte, og legge fram det vi har sett i bydelen.

Bedriftsbesøk - City Syd

I 11 år har diakoner og prester sammen tatt ansvar for at det en formiddag i uka har vært et samtaletilbud ved bord nr. 57 i 2. etasje på Egon på City Syd. Her fikk vi også med oss prostiprest Hilde Anette Løvenskiold Grüner, som er en av dem som sammen med bl a diakon

Kaarina har deltatt i dette tilbudet siden det starta. Noen kommer for en enkel samtale, noen kommer med en akutt livskrise – og noen trenger lengre tid før store tema deles. Det var godt å høre hvor stor pris senterledelsen setter på samarbeidet med den lokale kirka.
Det er et godt eksempel på et målrettet samarbeid mellom de lokale menighetene og butikksenteret, som fungerer som en stor landsby, med stadig skiftende befolkning. Samtaletjenesten har vært med på å gjøre senterledelsen oppmerksom på oppfølging av de som ferdes ofte der: ensomhet, utenforskap, begynnende demens hos kunder, og ungdoms behov for sted å være, og spørsmålet: Hvilke kunder må tas litt vare på?
Slik går det an å være kirke i samvirke med andre, og arbeide med visjonen om tilhørighet og mening.

Pilegrim og kulturgraver i Trondheim
Østerdalsleden går langs Nidelva forbi Tiller. Nå arbeides det med å flytte deler av den opp, slik at den går forbi kirka og over kirkegården, før den finner veien ned til Nidelva igjen.
Trondheim kirkelige fellesråd lanserte nylig det nye digitale prosjektet «Kulturgraver i Trondheim». Kulturgrav-prosjektet henter fram historier om enkeltmennesker fra alle samfunnslag, av kulturhistorisk interesse. Foreløpig er det publisert 1 historie fra Tiller kirkegård; Martha Rosten. Informasjon finnes i QR-koder på de ulike gravplassene.
Sammen kan dette være fine opplevelser både for de som bruker pilegrimsleden som nær- eller kort-vandring, og for de som er langvandere. Både for pilegrimer og for de mer kortreiste turgåere er formidling av kulturhistorie og lokalsamfunns-kunnskap en berikelse.
I årene hvor vi forbereder nasjonaljubileet – Norge i 1000 år, har Nidaros bispedømme valgt å legge særlig vekt på bl.a. pilegrimstradisjonene gjennom det langsgående prosjektet «Vandring i 1000 år» : her har menigheter og bydeler i Trondheim som har pilegrimsleden gjennom landskapet, et særlig ansvar og en særlig mulighet for å sette lys på rike og viktige tradisjoner og kultur.

Utfordringer
Etter dager med mange høydepunkt er jeg fylt med gode inntrykk. Det er imponerende hvor mye bra som foregår i Tiller menighet, hvor engasjerte og kvalitetsbevisste frivillige og ansatte strekker seg langt for å skape gode rom for lokalmiljøet på Tiller.

En visitasoppsummering inneholder også noen oppfordringer og spørsmål jeg ønsker dere skal arbeide videre med:

- <u>Samarbeid med skolene:</u> Det er fint å høre at flere skolene samarbeider med kirka om skolegudstjenester. Men samarbeid med skolene kan være mye mer enn det. Hvilke prosjekter kan man legge opp til i løpet av året ? Hvordan skal dere være forberedt når skolene trenger bistand i sorgarbeid? Her er det klokt å snakke sammen om hvordan

den lokale kirke kan være en rådgiver og samarbeidspart, og kunne bidra med de erfaringene vi har fra krise- og sorgarbeid. Slikt arbeid fungerer best når man kjenner hverandre på forhånd. Her er det en gjensidig mulighet for å være godt forberedt, og til å utvikle et dynamisk og gjensidig samarbeid. Jeg vil oppfordre de ansatte som det er aktuelt for, å bygge en tettere kontaktflate med skolene

- Uten frivilligheten er det mye som stanser opp i norske lokalsamfunn, også i menighetene. Frivilligheten er av uvurderlig verdi. Vi har snakket om *organisk* frivillighet, om engasjement som kommer «nedenfra»:nye behov som melder seg, eller at noe nytt vokser fram. Å utvikle og lede frivilligarbeid bør være både på menighetsrådets og de ansattes bord. Fortsett samtalen dere imellom om hva som trengs på hvilket sted, for hvem, og hvem er det mulig å samarbeide med, til beste både for lokalmenighet og lokalsamfunn.
- Kveldsgudstjenester og familiegudstjenestene er kanskje særlig de gudstjenestene som er åpne for variasjon og utprøving av nytt stoff. Jeg vil oppfordre dere til å bruke dette rommet for å utprøve og videreutvikle gudstjenestelivet, og bruke muligheten til variasjon og utprøving.
- Jeg oppfordrer menighetsråd og ansatte til å fortsette samtalen sammen om strategisk arbeid. Dere gjør mye godt arbeid, og mange legger ned en stor frivillig innsats. Det er en skatt for enhver menighet! Det er viktig å tenke gjennom hva som trengs, og for hvem. Likeens må dere se på om det er noen oppgaver man skal revurdere, eller skal oppgaver omfordeles mellom de ansatte, når det er medarbeidere på plass i alle stillinger ? Dette er en viktig samtale å holde varm.
- Pilegrimsleden går gjennom Tiller. Er det en mulighet for å utvikle noe nytt ? Kan man samarbeide med andre om å lage vandringer eller andre felles tiltak langs leden? Kan dette være et rom for samarbeid mellom den lokale kirka og skoler og barnehager, f.eks.?

Og til slutt: TUSEN TAKK! En stor takk til alle jeg har møtt i løpet av visitasen, til alle som har tatt så varmt imot oss. Tusen takk til alle som, synlig eller mindre synlig, har bidratt til at dette har blitt så flott ei uke. Takk til alle som har laget kaffe, rigget stoler og tatt oppvasken. Takk til alle vi har møtt på Småsprell, på formiddagstreff, på alle samlinger, og i dag på visitasgudstjeneste.

Takk til stab og menighetsråd. Takk også for godt samarbeid til prost Bodil Slørdal og rådgiverne Tina Solbakken og avdelingsleder Aud Kristin Saltvik Aasen. De vil følge opp med samtaler og besøk i løpet av det neste halve året.

Må Gud velsigne alle dere som bor og lever på Tiller, og samarbeid og fellesskap dere imellom.

Dokumentasjon

Til visitasen er det utarbeidet rapporter fra fellesrådet og menigheten. Tusen takk til dere alle! Rapportene gir innsikt i de lokale forholdene. De er viktige som forberedelse, og viktig for arbeidet under selve visitasen. Rapportene har vært utgangspunkt for samtalene med de ansatte, rådet og kommunen. Rapportene utgjør sammen med denne oppsummeringa visitasprotokollen. Denne samlede, skriftlige dokumentasjonen vil også være underlagsmateriale for oppfølgingsarbeidet etter visitasen.